

Gadden

Medlemstidning för Sveriges biodlingsföretagare Nummer 2 2023

Bryssel i blickfånget
– EPBA och BeeLife protesterar!

GADDEN MÖTER

Passionerad drottningodlare
med aveln i fokus

+
Högt och lite lågt
om biodlarkonferensen

Primörhonungen

– Sveriges flytande guld

Biodlingsföretagarna

Ledaren

I detta nummer rapporteras det från aktiviteter i Bryssel, kontakter med myndigheter i Sverige och EU om honungsmarknaden och vad som görs för svensk honung just nu.

Fusk påverkar hela honungsmarknaden

Nu står vi inför en ny säsong och många med mig är nog mycket fundersamma på marknadsutvecklingen. Kommer vi att kunna sälja vår honung till ett rimligt pris? Kommer jag att kunna ta ut någon lön?

Vi har en sjuk marknad med en inhemsk produktion som långt ifrån motsvarar den svenska konsumtionen men en marknad som inte efterfrågar våra produkter. Likadant på EU-nivå. Honungsproduktionen i Europa motsvarar 50% av konsumtionen men marknaden efterfrågar inte den europeiska honungen eftersom honung till priser under 1,5 EUR/kg flödar in från övriga världen. Lågprishonung som till 46% är falsk enligt en **nyligen publicerad EU-studie!**

Marknadsfrågorna är de vi i styrelsen fokuserar på att driva i år. Vi har nyligen skickat brev till landsbygdsministern, miljö- och jordbruksutskottet och våra svenska EU-parlamentariker men en önskan om att de uppmärksammar problematiken och skyndsamt agerar för att rädda vår näring. Vi lyfter ett antal punkter som vi ser både går att åtgärda relativt enkelt och troligen löser stor del av problematiken, se brevet längre fram i Gadden.

Vi måste alla hjälpas åt för att stävja konstigheter på marknaden. Hittar du något misstänkt i butik måste du agera. Skicka en burk till Honungsringen, påtala för butiken att märkningen är felaktig, var en aktiv konsument själv och prata med din omgivning.

Från styrelsen arbetar vi mot myndigheter och politik men även du som medlem behöver agera i dina kretsar. Tillsammans kan vi förhoppningsvis

skapa en medvetenhet om problematiken och få till en förändring till det bättre.

Jag representerade nyligen BF på LRFs riksförbundsstämma och tog då tillfället att göra ett inlägg i debatten om vår marknadsproblematik. På samma sätt kan vi alla i olika sammanhang lyfta frågan där vi får tillfälle och möjlighet.

Att vi har en märklig marknad visar även HF:s agerande tydligt när de i veckan aviserar en sänkning av priset på sina inköp samtidigt som de inte avser köpa någon honung. Effekten av deras utspel är en enbart en prispressande effekt hos övriga aktörer som slår direkt på oss producenter. Vad var syftet?

Nyligen uppmärksammades en aktör i Stockholm som säljer stora volymer i butik utan korrekt märkning och med en EAN-kod som tillhör BF på burken. Vi har anmält ärendet till berörda myndigheter och butiks kedjan. Att våra EAN-koder missbrukas på detta sätt visar tydligt behovet av att styra upp medlemsförmånen med EAN-koderna vilket vi nu under våren påbörjat.

I slutet av april hade vi ett fysiskt styrelsemöte där vi under två dagar hade möjlighet att både lära känna varandra inom styrelsen och diskutera högt och lågt. Vi tog fram förhållningsregler för vårt arbete i styrelsen, hur vi skall agera och förhålla oss till uppdraget. Ett nyckelord för oss är medlemsfokus.

Protokollet hittar du självklart på forumet i sin helhet men jag vill lyfta att vi har tillsatt en arbetsgrupp som skall ta fram förslag på nästa års biodlarkonferens och vi har tillsatt ett redaktionsråd för Gadden. Vi har även beslutat att engagera fler medlemmar i arbetsgrupper och skall inom kort skicka ut en enkät för att efterfråga vad ni kan och vill bidra med.

Jag hoppas många hörsammar när vi kallar till att bidra i olika uppgifter som remisser (tex. regler för nya stödet till biodlingssektorn) eller kanske mer praktiska saker som att arrangera sociala träffar, skriva insändare etc.

Ny hemsida kommer att lanseras inom kort. Vi håller på för fullt och putsar på både innehåll och struktur. Det tar längre tid än förväntat men viktigt att det blir bra. Målsättningen är en hemsida med medlemsfokus där vi både kan diskutera på ett internt nytt forum och hitta all information från styrelsen på ett enkelt sätt men samtidigt en hemsida som är BF:s officiella fönster mot omvärlden på ett bra sätt. Håll ögonen öppna på nätet, snart kommer den!

Jag vill slutligen återigen uppmana till att vi försöker sluta våra led inom branschen. Vi är för få för att agera ensamma om vi vill påverka näringen i rätt riktning. Prata med dina kollegor som ännu inte är med i BF eller valt att lämna oss. Ett medlemskap i BF är billigt om vi kan påverka regelverket för biodling i rätt riktning eller lyckas få myndigheterna att styra upp honungsfusk. Vi vinner alla på att agera som en stark part, ensam är inte stark men tillsammans blir vi starkare.

Nu är fokus annars på naturen och en ny biodlingssäsong. Låt oss hoppas på en bra säsong, bra väder, friska bin och en skörd som går att sälja till rimligt pris.

Yngve Kihlberg
ordförande

Foto Torbjörn Lagerwall

Förbered dina samhällen inför säsongen!

**10,5%
PROTEIN**

**5%
PROTEIN**

Efter vintern är bina utslitna. De behöver då bygga upp fettkroppen för att mata den nya generationen bin och därmed återuppbygga bisamhället inför säsongen.

Vi rekommenderar Candy Board Energetic value **Super Protein** och Candy Board Energetic Value with **Vitamins and Protein**.

Du hittar alla våra produkter på www.dulcofructskandinavia.se

Allt bifoder och tillskott som dina bin behöver samlat på en plats!

Dulcofruct Skandinavia, Förslövsvägen 131, 266 98 Hjärnarp
dulcofructskandinavia@gmail.com • 070 2061994

Köper & säljer svenskt Bivax

Vaxrenseri & Valsning

BeeFuture AB

www.beefutureab.se

Kom till Biets dag på Julita gård & trädgårdar i Sörmland 15 juli

Växtvandring, utställare, honungsslungning och familjeaktiviteter. I samarbete med Julita biodlarförening.
Entré 150 kr, barn 50 kr.

**NORDISKA
MUSEET**
JULITA GÅRD

Varmt välkommen till
Gadden nr 2. 2023

- 04** GADDEN MÖTER SVEND HULTHIN
Skillnaden mellan drottningodling och passionerat avelsarbete
- 09** BIODLARKONFERENSEN 2023 – enkät deltagare
- 10** STYRELSEN INFORMERAR
- 12** UTBLICK – Bryssel i blickfånget
- 14** HONUNGSMARKNADEN – EPBAs brev till EU-kommissionen
- 16** HONUNGSMARKNADEN – Biodlingsföretagarnas brev till regeringskansliet och EU-parlamentet
- 18** SÅ HÄR SYNS SVENSK HONUNG JUST NU
Primörhonungskampanj
- 20** SÅ HÄR SYNS SVENSK HONUNG JUST NU
Nominera till Sveriges Bästa Honungsbutik
- 22** SÅ HÄR SYNS SVENSK HONUNG JUST NU
Honungskollen butiksmaterial
- 25** BIHÄLSA – Förebygg smittsamma sjukdomar hos dina bin
- 26** BIHÄLSA – Bina har rymt – vad är orsaken?
- 28** APITERAPIKONFERENS i Dresden
- 30** MEDLEMSFÖRMÅNER
- 31** GADDEN INFORMATION, KONTAKTUPPGIFTER

Gadden utges av Biodlingsföretagarna och utkommer fyra gånger per år. Se utgivningsplan på sidan 31. Tips på innehåll kan mailas till kommunikator@biodlingsforetagarna.se

Kommunikatör
Sanna Ohlander
kommunikator@biodlingsforetagarna.se

Ansvarig utgivare
Yngve Kihlberg, ordförande
ordforande@biodlingsforetagarna.se

Redaktör & Art director
Marie Backman

Tryck
Danagårds Litho, Ödeshög

Tidningen är Svanenmärkt.
Utförligare information på sidan 31.

 Biodlingsföretagarna

Skillnaden mellan drottningodling och passionerat avelsarbete

Skånes Biodling drivs av Svend Hulthin och har sin bas utanför Höör i Skåne.

Verksamheten baserar sig mycket kring det avelsprogram som Svend har utvecklat genom sina verksamma år som yrkesbiodlare. När jag pratar med honom så förstår man relativt fort att det är biaveln som Svend brinner för och jobbar mest med.

Text & bild: Pierre Vilhelmsson

Svend är från Köpenhamn från början och flyttade till Sverige för snart åtta år sedan.

När jag frågar honom hur hans biodlingsresa började, berättar han att han för ungefär 12 år sedan sökte han jobb på BYBI, som då var ett socieekonomiskt projekt där man ville skapa en förbindelse mellan människan och naturen.

– Det gav en möjlighet för de som har svårt att skaffa jobb, eller kanske sitter lite för mycket på bänken framför, inte Systembolaget, för det finns inte i Köpenhamn, säger Svend och skrattar.

Han berättar att det gav folk en möjlighet att vara delaktiga, hjälpa till med sysslor som att vaxa ramar, vara med ute i bigårdarna och jobba med bina.

– På den tiden hade de ca 250 samhällen som jag skötte tillsammans med en annan biodlare. Det tredje året slutade han och jag fick ta över ansvaret då de inte hittade någon ersättare.

– Helt plötsligt var det jag som var ansvarig för allt. Vilket var ett jättehäftigt sätt att få lära sig, en väldigt bra skola, säger Svend.

I fem år jobbade Svend på BYBI, vilket indirekt också blev hans utbildning. Han berättar att det för honom var den bästa skolan; dels genom att gå bredvid en duktig och erfaren biodlare i två år, dels gav det honom möjligheten att kunna se 200 olika samhällen varje säsong. Han menar att man

på så vis får en väldigt bra bild av hur olika bin kan vara beroende på deras ursprung.

– Det var där avelsintresset började. Vi köpte in drottningar från flera olika danska avlare och jag tyckte det var intressant hur de betedde sig på olika sätt. Man lärde känna igen de egenskaper som de olika avlarnas bin hade, till exempel skillnaden på hur de ynglade, hur de gick på kakorna osv.

Svend berättar att vid den tidpunkten upptäcktes ett stort utbrott av amerikansk yngelröta i Köpenhamnsområdet. I samband med det upptäckte han att vissa samhällen inte blev angripna av yngelröta till skillnad mot andra samhällen, trots att de stod i samma bigård. Framför allt var det drottningarna från drottningodlare som inte blev angripna och klarade sig bättre.

– Vi hade ju ett enkelt system för att hålla koll på vart drottningarna kom ifrån. Då kunde jag se att det var drottningar från en hobbybiodlare, som vi hade köpt några samhällen ifrån, var de samhällen som var mest angripna, jag fick även reda på att han inte varit speciellt noga med utrensningstesten, berättar Svend.

Han började fundera mer på detta och hur mycket man kunde göra för att undvika problem med svärmning, sjukdomar och samtidigt få en bra skörd. Hur stor betydelse hade drottningen egentligen.

– Vi fick in många olika drottningar och till slut började man lära sig att se vilka bin som kom från vilken avlare. Jag kanske kände de danska drottningodlarnas bin bättre än vad

→ de själva gjorde, jag visste ju att den enes bin var på det sättet och den andres bin var på det sättet.

När jag frågar vad Svend anser vara skillnaden mellan drottningodling och avelsarbete så förklarar han att han brukar skilja det på drottningproduktion och avelsarbete. Drottningproduktionen är slitgörot, när man startar kopieringsmaskinen.

– Att ta en larv och få fram en drottning är ju ett hantverk som nästan vem som helst kan lära sig om man bara är lite envis, observant och nyfiken. Då är det inte jättesvårt att ha i gång kanske 100 eller 200 kassetter, säger Svend.

Han menar på att det är mycket jobb, men egentligen är det bara en utökning av antalet när man väl har knäckt koden. Något han tror att de flesta kan lära sig på 2–3 år för att få ett hyfsat system i det.

– Problemet ligger ju i att få fram den drottningen som man ska ta larverna ifrån. Det är där avelsarbetet kommer in. Det andra, drottningproduktionen, är ju egentligen bara att kopiera från den aktuella drottningen.

Generellt så anser han att alla har ett ansvar för att det finns bra material ute på öarna.

Om man bara skulle köpa in material utifrån

och larva för drottningproduktion så blir det både väldigt genetisk begränsat och inte något som gynnar svensk biavel långsiktigt. Han menar på att det blir inte mer bra avelsmaterial som är anpassat till våra svenska förhållanden på det sättet. Utan man måste jobba med materialet, testa och få det anpassat till våra specifika förhållanden.

– Den person som jag har köpt in material från, den har garanterat inte samma förhållanden som jag har. Min erfarenhet är att det tar 1–2 parningar innan det har anpassat sig så att det fungerar bra för mina förhållanden.

Svend pratar mycket om den genetisk bredden i sitt avelsarbete och att bina har ett fantastiskt system för att undvika inavel.

Han menar att man bör respektera binas egna system för att undvika genetisk problematik. Detta genom att bredda genetiken samtidigt som man behåller en riktning med de egenskaperna man vill behålla och ta vara på. Svend nämner utrensning, svärmning, skörd och temperament som de primära egenskaperna som han jobbar med.

– Det är ju jättejobbigt om man har mer än 10 samhällen och har bin som svärmar hela tiden. Det är ju bara skit, så då luktar det dålig timlön helt plötsligt och det är ju inte det som är tanken!

Han nämner även att man på de öar som han parar på i Danmark använder sig av minst tre olika drottningar som drönargiva för att få en diversitet.

Svend berättar också att när han flyttade till Sverige så såg han att det var väldigt vanligt med kalkyngel i samhällena, vilket han inte var van vid att se. Detta tror han är ett resultat av genetisk begränsning.

Jag frågar hur han tänker kring de olika egenskaperna, om det är någon av egenskaperna som han jobbar extra med, eller om han eftersträvar en specifik balans mellan samtliga.

– För mig får linjerna gärna vara olika. Det tror jag också är bra med en genetisk variation, att de beter sig olika. Alla mina linjer behöver inte bete sig likadant. Sen är vissa av dem som är bra till något och vissa av dem som är bra till något annat. Det är ju hela tiden en avvägning av vad man vill ha.

Han tar ett exempel att om man har en linje med riktigt bra vitalitet och stor potential på skördsidan, så kan det ju vara ok att man tar på sig handskarna när man skall jobba med dem. Självt så gör han det aldrig, utan han anser att det inte ska behövas och helst ska man kunna jobba med bina utan slöja, framför allt när det är bra väder.

– Det ska vara njutsamt att jobba med bin, det ska vara en fröjd och det är det ju inte om det är 50 000 tjejer som bara tänker på att mörda, säger Svend och skrattar.

Vi pratar lite om läget idag med honungspriserna som rasat och att många biodlare med honungsproduktionen som primär

inkomst får det svårare. Svend menar på att det är bra att ha fler ben att stå på och inte bara ett, att det kanske skulle kunna göra branschen lite mer stabil.

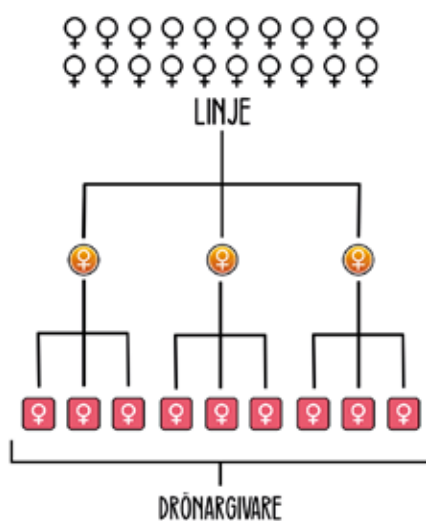
– Det skulle inte bli så känsligt för alla om honungspriset rasar, om den delen av inkomsten försvinner. Det är inte hundra procent av inkomsten som försvinner utan kanske trettiofem procent i stället. Vilket gör att man kan fortsätta och inte behöver stänga ner helt.

Drottningodling och parning på öar i Danmark jämfört med Sverige.

Vi kommer in lite på skillnaderna mellan Danmark och Sverige. En stor skillnad när det gäller ö-parning är att det i Danmark är staten som bestämmer vem som har rätt att ha bin på en ö. Skulle det sedan vara någon annan som vill ha bin på ön så måste den personen kontakta utsedd biodlare och få en drottning av honom. På så sätt säkerställer man att det inte blir problem för personen som bedriver parning på ön i fråga. En annan sak som skiljer sig länderna emellan är försäljningen av oparade drottningar, vilket enligt Svend är väldigt vanligt i Danmark.

– Jag har intrycket av att det säljs mycket färre oparade drottningar här i Sverige. Man använder det inte på samma sätt, det är celler eller parade drottningar. Det tycker jag är lite synd för att det kan ju vara ett jättebra sätt att få in nytt material, få in nya gener i sin population och få mer på paletten.

Avelsarbete har jag för att det är skoj. Man skulle kunna säga så här, jag säljer drottningar för att kunna ha ett avelsarbete. Jag har inte ett avelsarbete för att kunna sälja drottningar.

Den översta gruppen drottningar är testgruppen/syskongruppen.

Gruppen i mitten är de drottningar man väljer ut för att föra drönararvet vidare.

Den nedersta linjen är de drottningar/samhällen som placeras ut på parningsstationen (drönargivarna).

Fördelen, förklarar Svend, är att du kan få drottningen redan i maj. På så vis kan man göra tidiga avläggare och behöver inte använda så mycket bin till avläggarna.

Då kan man ha en äggläggande drottning redan i början av juni kanske, i stället för i slutet av juni.

– Två till tre veckors äggläggning är mycket i en säsong som kanske är tio veckor, säger Svend.

Vi pratar en del om hur Svend ser på sitt biodlande, att det är viktigt att man vågar experimentera, att inte bara köra på det säkra, pröva nya sätt att utveckla sitt arbete. Han nämner att han bland annat experimenterar med nya sätt att göra avläggare på.

Han rekommenderar också alla som köper drottningar att köpa från olika drottningodlare för att få en genetisk spridning. Han menar att man ska titta lite på vad som är bra och inte bara köpa det som alla andra köper. Testa lite olika och jämför, var kritisk och ställ frågan, vad funkar bra för mig?

Jag ställer frågan om framtiden och hur det ser ut framledes.

Beroende på vad som händer med honungspriserna framöver, så tittar han på att eventuellt utöka med en deltidsanställd under högsäsongen, för att kunna frigöra tid och utveckla avelsdelen, då det är det som Svend tycker är kul. Han menar på att honungsdelen är inget som intresserar honom så mycket, men att det är en bra inkomst för att kunna jobba vidare med aveln.

**SKÅNES
BIODLING**

→ – Egentligen så säljer jag ju alldeles för lite drottningar för att ha ett avelsarbete.

Avelsarbete har jag för att det är skoj. Man skulle kunna säga så här, jag säljer drottningar för att kunna ha ett avelsarbete. Jag har inte ett avelsarbete för att kunna sälja drottningar.

– Det är två helt olika saker, tycker jag.

Vi rundar av vår pratstund för att i stället åka ut till en av Svends bigårdar för att ta lite bilder och även hämta en kakbit med omlarvningsmaterial.

Det är många tankar som rör sig i mitt huvud efter pratstunden med Svend. Personligen så tycker jag att han har en sund och intressant inställning till biavel och hur man bör ta vara på möjligheten att skapa en diversitet för att ge ett potentare och friskare bi. ...

Denna artikel är en väldigt kort sammanfattning av vårt samtal. Den fullständiga intervjun kommer att vara tillgängligt i poddformat senare i år. Där går vi även in mer på djupet kring hur Svend bedriver sin avel och hur han tänker kring den, samt flertalet andra funderingar kring biodling och yrkesverksamhet. // Pierre Vilhelmsson

För mer läsning och fördjupning i ämnet:

- Marla Spivak, Danielle Laura Downey (1997). Field Assays for Hygienic Behavior in Honey Bees.
- Marla Spivak, Martha Gillam (1998). Hygienic behaviour of honey bees and its application for control of brood diseases and varroa. Part I. Hygienic behaviour and resistance to American foulbrood. Part II. Studies on hygienic behaviour since the Rothenbuhler era. Marla Spivak, Gary S Reuter, Katie Lee, Betsy Ranum (2009). The Future of the MN Hygienic Stock of Bees is in Good Hands!
- Marla Spivak, Gary S Reuter (2008). New Direction for the Minnesota Hygienic Line of Bees.
- <https://bybi.dk>
- <https://skanesbiodling.se>

LP:s Biodling AB

Av Biodlare För Biodlare

VI HAR ALLT TILL DIN
BIODLING!

• SERVICE • KVALITET •
• KUNSKAP • OMTANKE •

0533-631 11

SHOP@LPSBIODLING.SE

@lpsbiodling LP's Biodling

Vi på lps vill återigen påminna om
att beställa era produkter i god
tid för att ha dem när säsongen
väl slår till!
Glöm inte att beställa era kupor
under våran rabatt!

**BUTIKENS
ÖPPETTIDER:**
MÅN-TORS: 9-
15.30
FRE: 9-13.30
FRUKOSTSTÄN
GT: 10-10:30
LUNCHSTÄNGT
MÅN-TORS: 13-
13:30

**TELEFONTIDE
R:**
MÅN-FRE: 8-
14.30
FRUKOSTSTÄ
NGT: 10-
10:30
LUNCHSTÄNG
T: 13-13:30

WWW.LPSBIODLING.SE

ENKÄT – SÅHÄR TYCKTE ÅRETS DELTAGARE!

En av de största händelser under året är Biodlarkonferensen. En konferens som är till för er medlemmar. För att varje år kunna ta till oss vad som varit både bra och mindre bra gör vi en enkät bland de medlemmar som var med på konferensen. Så även efter årets konferens i Nässjö.

ENKÄTEN distribuerades till deltagarna via e-mail samt med en påminnelse på Facebook. Av totalt nästan 150 deltagare är svarsfrekvensen nästan 40%. Lika enkät med samma frågor har skickats ut efter våra konferenser sedan 2018. Detta för att vi ska kunna jämföra resultatet år efter år.

GENERELLT har vi fått övervägande positiv respons detta år. Platsen på Hotell Högland i Nässjö fick i genomsnitt bra betyg. Överlag tyckte deltagarna att det var bra paket och helt ok pris. Kunde varit bättre höjd på maten och speciellt lördagens konferensmiddag fick sämre betyg.

PROGRAMMET fick genomgående bra och höga betyg. Deltagarna tyckte att det var bra höjd på föreläsarna och mycket intressanta föreläsningar. Det som var mindre bra var att det hade behövts mer luft i programmet vilket då hade gett mer tid att kunna besöka och gå runt bland utställarna. Önskemål fanns också att de övriga nordiska talarna skulle ha pratat på engelska för att förenkla förståelsen i språket.

ÅRSMÖTET BEDÖMDES i huvudsak bra genomfört, dock en aningen ostrukturerat och i vissa fall långdraget. Inför nästa år önskades det att vissa delar, så som inkomna motioner kunde förberedas innan av styrelsen.

UTSTÄLLNINGEN hade ett bra utbud men deltagarna kände att själva utställningen låg fel och för undangömt samt att det inte fanns tid i programmet för att kunna gå in och besöka utställarna. Överlag tycker alla deltagare att själva utställningen är en viktig del av konferensen som måste få ta plats, tid och utrymme.

Biodlarkonferens 2024 – det har bildats en arbetsgrupp för kommande årskonferens. Staffan Tegebäck och Thomas Dahl ingår i gruppen. Från styrelsen ingår Emmy Sundström, Marie Backman och Pierre Vilhelmsson som är sammankallande.

I SAMARBETE MED

LANTBRUKARNAS
RIKSFÖRBUND

Här är ett urval av våra tjänster. Vill du veta mer, beställa eller begära offert? Besök vår hemsida, ring eller mejla!

Bisamhällen

Övervintrade bisamhällen som är färdig-utvecklade och redo inför bisäsongen.

Avläggare

Vi erbjuder flera olika ramformat samt färdiga foderkoncept.

Paketbin

Smart lösning med många gynnsamma fördelar. Skötselansvisning medföljer.

Bidrottningar – Buckfast

Vi erbjuder drottningar som medför en snabb vårutveckling, är fromma, svärmtroga, har bra rensningsförmåga och är mycket högvakastande.

Vi levererar från vecka 23 t.o.m. 34.

Monica Larsson
Professionell drottningodlare

Styrelsen har haft ett fysiskt möte i Oppeby, Nyköping

Under två intensiva arbetsdagar träffades styrelsen i april på Oppeby gård utanför Nyköping. Eftersom vi är en ny konstellation sedan årsmötet började vi med att ta fram gemensamma förhållningsregler som vi i styrelsen ska följa.

Vi som styrelseledamöter:

- kommer i tid till våra möten och sammankomster
- är engagerade och uppträder som ambassadörer för BF är väl förberedda och pålästa inför möten
- är "närvarande" och aktiva på möten
- behandla varandra med respekt, hjälps åt, lyssnar och samarbetar
- respekterar olika åsikter och låter alla komma till tals
- har högt i tak i diskussioner men står enade utåt efter beslut
- har alltid medlemsfokus i vilka frågor vi driver och hur vi driver dem
- är tydliga i vår kommunikation, arbetsrutiner och struktur

Vi vill öka medlemsinflytandet i föreningen genom att engagera medlemmar med kunskap kring olika frågor i arbetsgrupper. Sitter du på kompetens inom något särskilt område och

skulle vilja engagera dig mer?

Hör gärna av dig till oss. Vi kommer även att skicka ut en enkät där vi efterfrågar vad våra medlemmar kan tänka sig hjälpa till med.

Det har bildats ett redaktionsråd för Gadden bestående av redaktör, kommunikationsansvarig utgivare samt två medlemmar i föreningen. Vi är glada att kunna välkomna *Wilhelm Ydrestål* och *Dan Levin* som representerar i rådet.

Biodlarkonferens 2024 – det har även bildats en arbetsgrupp för kommande årskonferens. Staffan Tegebäck och Thomas Dahl ingår i gruppen. Pierre från styrelsen är sammankallande.

Honungsfusk – vi diskuterade hur vi går vidare med påverkansarbetet angående falsk importation. Vår pressrelease har bland annat skickats till Regeringskansliet och landsbygdsministern med begäran om en dialog. Vi har även skickat samma information till våra MEP-s i EU-parlamentet och riksdagsledamöter i Miljö- och jordbruksutskottet. Vi uppmanar er alla att skriva ut vår text och använda i era egna kanaler.

Landsbygdspolitiken behöver bearbetas.

Vi behöver påverka hur stödet till biodlings-

sektorn utformas framöver och även ta hjälp av LRF. En uppmaning till er som är medlemmar i LRF är att lägga motioner i er lokalavdelning med begäran om att LRF borde arbeta med biodlarnas viktiga frågor, tex med att motverka honungsfusk.

Enkät om Biodlarkonferensen 2023 – vi vill tacka för alla svar vi fått på vår utvärdering av konferensen. Under vårt möte gick vi igenom era svar och har fått lärdomar för att kunna anordna en ännu bättre konferens nästa år.

Medlemsförmån EAN-koder – styrelsen har tagit ett beslut på att införa en årlig avgift för användandet av BF-s EAN-koder. Anledningen är att vi behöver styra upp användandet och få tillbaka serier som inte nyttjas.

Nya livsmedelsstrategin – Biodlingsföretagarna ska göra ett remissyttrande till den nya livsmedelsstrategin. Har du tankar om vad du tycker vi borde föra fram så hör gärna av dig. Den nuvarande strategin hittas här: Prop.2016/17:104.

Protokoll med alla punkterna från mötet finns att hitta på forumet för den som önskar läsa.

Marknadsföring för dig som medlem på nya hemsidan

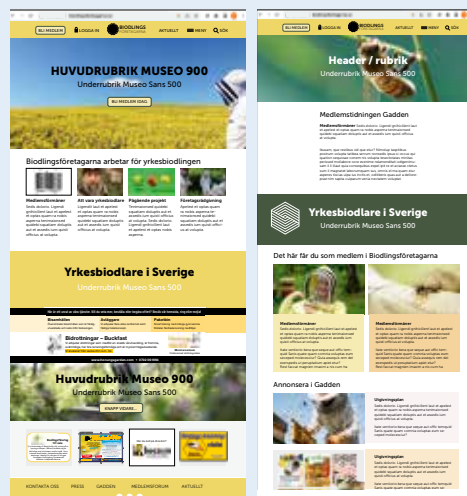
Har du ännu inte skickat in dina uppgifter till vår karta över yrkesbiodlare i Sverige? Då är det dags nu. Du skickar dina uppgifter till marie.backman@biodlingsforetagarna.se

De uppgifter som behöver finnas med är följande:

- Företagsnamn
- Kontaktperson
- Adress, Telefon, E-post
- Hemsidesadress
- Sociala medier
- Produkter & tjänster

Kartan är en marknadsföringskanal för dig som yrkesbiodlare och kommer att ligga öppen på den nya hemsidan för alla att söka i. Andra nyheter på den kommande hemsidan är att vi bygger en helt ny medlemssida med inloggning. Här kommer ett nytt förbättrat forum att finnas samt viktig information från styrelsen, myndigheter och om olika remissförfaranden. Men även information om medlemsförmåner, äldre nummer av Gadden samt medlemservice.

Utöver detta kommer hemsidan att utåt sett berätta om vad Biodlingsföretagarna är, hur det är att vara yrkesbiodlare och vad det innebär att vara medlem. Information om när den nya hemsidan lanseras kommer.

Skisser av hemsidan som visades på årsmötet i februari.

Fördelning ansvar i styrelsen

Foto Torbjörn Lagerwall

Yngve Kihlberg *ordförande*
Kontaktperson myndigheter, LRF,
internationella kontakter,
Biodlingens samverkansråd.
Ansvarig utgivare Gadden.

Lina Norrsell *sekreterare*
Branschriktlinjer, internationella
kontakter, företagsrådgivning,
medlemsansvarig, EAN-koder.

Emmy Sundström *kassör*
Biodlarkonferensen,
Svenska Bin

Ingmar Germundsson *vice ordf*
Bihälsa, nya AHL, ekonomi.

Mikael Sundström *ledamot*
Bihälsa, branschriktlinjer,
internationella kontakter,

Kjell Andersson *ledamot*
Annonser Gadden och hemsidan

Pierre Vilhelmsson *suppleant*
Sociala träffar, biodlarkonferensen

Marie Backman *ledamot*
Redaktör Gadden, biodlarkonferensen,
BFs kommunikation

Monique Widingsjö *suppleant*
Svenska Bin, e-post, sharepoint, IT

Snart publiceras nya branschriktlinjer

Mikael Sundström och Lina Norrsell från Biodlingsföretagarna har i samarbete med representanter från SBR och Honungsringen arbetat med att revidera de gamla branschriktlinjerna.

I över ett år har arbetet pågått och nu äntligen börjar vi se ljuset i tunneln. Branschriktlinjen är ett stöd för biodlare och är branschens egen beskrivning av hur man kan uppfylla livsmedelslagstiftningens krav. Dokumentet innehåller mycket värdefull information för alla, också för den som inte driver biodlingen som ett företag.

Arbetsgruppen har även haft ett antal möten tillsammans med Livsmedelsverket för att gemensamt komma fram till hur dokumentet utformas på bästa sätt. Nu är ett utkast inlämnat till Livsmedelsverket och vi hoppas på att de är nöjda med resultat så de nya Branschriktlinjerna kan publiceras inom kort.

Kort om ekonomin

Det ekonomiska läget för föreningen förbättras sakta men säkert. Vi har nu, efter ett litet överskott på konferensen och strama ekonomiska tyglar, möjlighet att reglera alla kvarvarande skulder. Det handlar om arvoden som tidigare styrelse inte fått utbetalt som vi nu kan betala. Fortsatt är ekonomin mycket begränsad och det kommer att ta många år att bygga upp den goda likviditet som raserades när dåvarande kassören förskingrade BFs kassa 2017. Den i princip obefintliga likviditeten begränsar tydligt möjligheterna till kostnadskrävande aktiviteter.

Bryssel i blickfånget

Veckan från 20:e till 25:e maj var nog den mest bi-intensiva på mycket länge i Bryssel. Kommissionens förslag om de nya honungsdirektivet är framlagt och skall beslutas nu. Dessutom är Animal Health Law på tapeten samt SUR om växtskyddsmedel och nya CAPens innehåll för bland annat biodlingens stöd.

Thomas Dahl och Mikael Sundström representerade Biodlingsföretagarna på plats i Bryssel.

Text & foto: Thomas Dahl

Ursprungsmärkning – innehållsmässigt så kan nu märkningsfrågan äntligen få en lösning med märkning av samtliga länder som honungen härstammar ifrån och detta i specificerad procentuell del. Två förslag för märkningen finns:

- I fallande ordning med procentsats eller
- I allande ordning utan procentsats

Vi lyssnade på slutdebatten den 22:a maj som hölls av den ansvarige kommissionären Frans Timmerman och de 20-tal ledamöter som debatterade var alla för men med vissa nyansskillnader.

Copa-Cogeca, som är LRFs förlängda arm i Bryssel, kräver ett långt mer strängt förhållande gentemot honungsimporten till EU, fuskhonung av alla de slag och analyskrav vid införsel samt ett europeiskt laboratorium för analys.

Fuskhonungen har ju så många skepnader idag – det klassiska med felmärkning av ursprung är en sak, men långt värre är den utspädda honungen för att inte tala om den fabricerade som oftast görs på rissirap och smakämnen i Kina.

Torkning av honung – sen har vi också varianten där man skördar otäckt honung (nektar) och torkar den till under 20% antingen via varmluftstorkar eller som

nu blir allt vanligare, evaporatorer. I dessa vaccumsätts honungen och sänker kokpunkten till 55°C varefter vattnet kokas bort. Det finns stora industrier i nämnda land som utvinnet på detta viset. I mina ögon nektar när bina inte får ansvara för processen, godkänna och täcka cellerna.

Under nästa dag fastställdes så Copa-Cogecas krav till 5 punkter (se illustration)

Enig front i event – senare på dagen hölls ett så kallat hybridevent tillsammans med EPBA och BeeLife där även ansvariga politiker på EU-parlamentet deltog och det uppvisades en enig front från alla våra organisationer. EPBA tynger hårt på den ekonomiska svåra sits som hela biodlingssektorn i EU befinner sig i och konstaterar att många yrkesbidolingar lägger ner på grund av energipriser, ökade priser på insatsvaror och sjunkande honungspriser.

Här har även BeeLife kompletterat sin annars så vanliga inställning till miljöfrågan med ekonomi.

Sammanfattningsvis känns det som att vi nu är tillbaka på banan efter pandemin men vi har det största frågorna på mycket länge att brottas med och det är mycket som behöver göras. ...

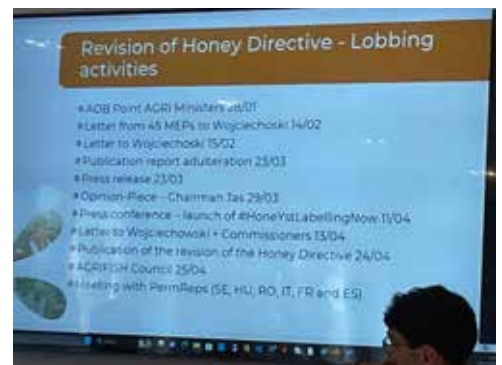
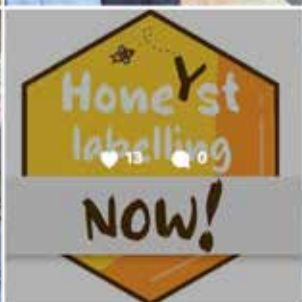

COPA-COGECA 5 KRAV

- 1) Ursprungsland skall klart framgå på etiketten
- 2) Spårbarhet av honungskedjan
- 3) Ultrafiltrering i gamla direktivet stryks
- 4) Värmebehandling av honung regleras
- 5) Honungstorkning förbjuds, spec evaporation

#honestlabellingnow

Brevet är skickat av EPBA till EU-kommissionen och har använts av alla medlemsländer tillsammans med egna lokala utskick precis som BF:s utskick i Sverige till departement, utskott och svenska EU-parlamentariker.

Dear EU Commission,

We are writing to you on behalf of the beekeeping organisations and professional beekeepers across Europe to express our serious concerns about the ongoing problem of food fraud and unfair competition in the honey industry, as highlighted in recent reports by the European Commission's Anti-Fraud Office (OLAF), DG SANTE and Joint Research Centre (JRC).

The OLAF investigation, which took place in 2021-2022, revealed that 46% of honey samples tested contained added sugar syrups, a common method used to deceive consumers and increase profits. This represents a significant threat to the integrity of the European food supply chain and the health and safety of consumers.

Additionally, we are alarmed by the influx of low-cost honey-like products flooding the European market, which undermines the market for real honey produced by European beekeepers. As professional beekeepers, we have observed a significant drop in sales to customers, particularly in Austria and Germany, where honey producers are not able to compete with the bulk prices of the imported "honey". Furthermore, in countries like France, Hungary, Greece, Estonia, Sweden, and Denmark, there is little to no demand from packers buying honey from producers, leading to beekeepers shutting down their businesses due to lack of demand and low market prices.

The Greek and Cyprus honey market is particularly affected by syrup-like products from third countries, which are sold under the name of honey, creating an unfair competition for European beekeepers.

We urge your government and the EU Commission to take decisive action to tackle these issues and to ensure that the European beekeeping sector can continue to operate sustainably and ethically. It is essential that measures are put in place to prevent and detect food fraud in the honey industry and to address the unfair competition from low-cost honey-like products.

In response to the issue of food fraud, we commend the JRC for developing a variety of methods for testing the authenticity of honey, Elemental Analyser/Liquid Chromatography – Isotope Ratio Mass Spectrometry (EA/LC-IRMS), High-Performance Anion Exchange Chromatography - Pulsed Amperometric Detector (HPAEC-PAD), Liquid Chromatography - High Resolution Mass Spectrometry (LC-HRMS), and Proton Nuclear Magnetic Resonance (1H-NMR) Spectroscopy. These technologies can quickly and accurately detect adulteration and ensure the authenticity of honey. We urge our government and the EU Commission to consider adopting these technologies to safeguard consumers and the industry. However, while the methods listed here can detect certain types of food fraud, such as the addition of sugar syrup to honey, it's important to note that not all forms of food fraud can be detected by these techniques. Therefore, it's important to continue to develop and improve detection methods to combat the ongoing issue of food fraud.

European professional beekeepers are calling for the establishment of a comprehensive global honey traceability system that provides robust control mechanisms for regulatory bodies. The primary aim of this system is to ensure that honey is sourced directly from legitimate producers with genuine bee colonies and the necessary capabilities to produce

high-quality honey. The traceability of honey, from its point of origin to its final packaging, is a crucial component in detecting and preventing counterfeiting activities, thereby safeguarding the health and wellbeing of European consumers. By instituting a honey traceability system, we can enhance transparency and accountability throughout the honey supply chain, and strengthen the integrity of this vital sector.

The beekeepers demand immediate and stronger collaboration with all Member States in order to effectively combat the fraudulent importation of honey into the EU. The beekeepers urge for an increase in the number of customs controls in close cooperation with Member States. Any actor found guilty of exporting adulterated honey to the EU must be immediately put on a 'red list' and blocked from all commercial relations with the EU. It is imperative that all sellers from third countries who engage in such fraudulent activity be banned from importing honey into the EU. The beekeepers strongly urge all Member States to take swift and decisive action in this matter to protect the health and safety of EU citizens and ensure the integrity of the EU's honey market.

We believe that by taking action against food fraud and unfair competition and promoting the sustainable development of beekeeping, your government and the EU Commission can contribute to the promotion of sustainable and ethical food production practices across Europe.

We demand immediate action from our governments and the EU Commission to address these issues and protect our industry, market, bees, and pollination efforts. Thank you for considering our concerns and we look forward to your response.

Sincerely,

European Professional Beekeepers Association

Brevet togs fram gemensamt
av EPBAs medlemmar efter ett
snabbinkallat möte i våras
angående den extrema
marknadssituationen
i hela Europa.

BF HÖJER RÖSTEN

Biodlingsföretagarnas brev som skickades av Yngve Kihlberg, ordförande i april till regeringskansliet samt med liknande formulering även till miljö- och jordbruksutskottet och våra svenska EU-parlamentariker.

Vi, Biodlingsföretagarna, önskar uppmärksamma er i Miljö- och jordbruksutskottet på ett för oss stort problem som håller på att knäcka hela vår bransch; import av falsk honung.

Tidigare i vår har vi även kontaktat landsbygdsministern och begärt en dialog i ärendet, ännu utan respons.

I många år har vi inom näringen försökt påtala och lyfta det faktum att det flödar in falsk honung till EU och Sverige. "Honung" till så låga priser att en äkta honung inte kan konkurrera prismässigt över huvudet.

Nu står vi i ett läge i hela Europa där många yrkesbiodlare inte kan sälja sina produkter och tvingas lägga ner verksamheten. Den höga inflationen har drivit marknaden mot lägre priser och därigenom ökad lågprisimport och stora partier inhemsk honung står osåld. Detta trots att produktionen i både Sverige och Europa totalt bara motsvarar 50% av marknaden och en marknad som dessutom ökar årligen.

2021 startade EU kommissionen ett projekt kallat "From the Hives" som syftade till att kartlägga förekomsten av fusk inom honungsmarknaden. Honung är, tillsammans med olivolja, ett av de mest förfalskade livsmedlen i världen.

Den rapport som kom nyligen utifrån projektet visar på att 46% av den honung som importeras till EU är falsk, dvs honung framställd av sirap och ofta dessutom med felaktigt angivet ursprungsland.

Den falska honungen letar sig överallt i olika honungsblandningar på marknaden och påverkar marknadspriserna kraftigt, även i Sverige.

Biodlingen är som bransch liten och till synes kanske mindre viktig men om vi inkluderar den pollineringsseffekt som våra yrkesbiodlingar innebär på både vilda men inte minst odlade grödor är betydelsen mycket stor.

Utan pollinerande honungsbin kommer vår självförsörjningsgrad av livsmedel i Sverige att sjunka!

Problemet är akut och lösningar finns. Vi i Biodlingsföretagarna önskar att vi i Sverige omgående inför följande:

Inför tydligare ursprungsmärkning av honung med krav på ursprungsland.

• Dagens regler utifrån EUs Honungsdirektiv anger att honung

skall ursprungsmärkas med från EU, icke EU eller både EU och icke EU. Vi kan stärka reglerna och kräva ursprungsland och vid blandning procentuell fördelning. Förekommer i andra länder inom EU.

Validera och inför kontrollmetoder för analys av honung för att kunna testa äkthet.

• Dagens validera metoder för analys av honung avslöjar inte fusk eftersom "producenterna" av fuskhonungen lärt sig komma runt. Finns ett flertal nya metoder som kan valideras och som avslöjar fusk vilket EU-kommissionens projekt visar tydligt.

Inför striktare rutiner och kontroller vid införsel, för att stoppa import av falsk honung till Sverige.

• Dagens införselkontroll av honung är i princip obefintlig.

Stoppa import av honung från länder som säljer falsk honung.

• Vi som land borde själva eller tillsammans med EU stoppa import av honung från länder som upprepat levererar falsk honung. USA gör detta, stoppade Kina för några år sedan vilket ledde till ökad ström av falsk honung från Kina till EU.

Förstärk straffvärdet vid livsmedelsförfalskning

Vid ett aktuellt fall/domslut i Västsverige nyligen dömdes en svensk bedragare som försökte sälja ett större parti falsk honung till ett honungstappare i Värmland till enbart villkorlig dom. Det innebär att risken för en bedragare är obefintlig i jämförelse med den ekonomiska vinsten. För att få stopp på den falska handeln måste straffvärdet öka och gärna kombineras med näringsförbud.

Se vår pressrelease från tidigare i vår samt två rapporter från EU nedan.

Bifogat även det brev som vår europeiska organisation skickat till EU-kommissionen.

Vi önskar att ni i utskottet tar vårt problem på allvar och hjälper oss att hitta en lösning för hur vi i Sverige skall kunna rädda vår inhemska biodlingsnäring och lösa problematiken med falsk honung.

<https://www.mynewsdesk.com/se/biodlingsfoeretagarna/pressreleases/stoppa-importen-av-falsk-honung-3245142>

http://www.biodlingsforetagarna.se/2023/pr-23032023-olaf-investigates-honey-fraud_en.pdf

http://www.biodlingsforetagarna.se/2023/13407198000_eu_coordinated_action_to_deter_certain_fraudulent_practices_in_the_honey_sector.pdf

BIRØKTERKONFERANSE

Bergen og omegn birøkterlag
inviterer til Vossamøtet 2023

**3 dager | 12 foredrag | 2 workshops |
Utstilling | Festmiddag**

Vossamøtet

20.-22. OKTOBER 2023
PARK HOTEL VOSSEVANGEN

Rolf Ytterdahl Høsting, behandling og salg av pollen | **Anne Jordalen og Rolf Ytterdahl** Pollen på menyen (workshop) | **Sissel Goodgame** INSiGNIA-prosjektet
Alf Helge Søyland Sesong 2023 | **Flemming Vejsnæs (DK)** Varroakontroll |
Dan Popovici(RU) Viktigheten av proteiner | **Leif-Helge Molvik** Entreprenørskap i
birøkten | **Lars Fischer og Zofuz Knudsen(DK)** Honningsensorikk og
honningsmaking (workshop) | **Ingvild Fauske Svabekk** Andelsbigård | **Flemming
Vejsnæs, Lars Fischer og Zofuz Knudsen (DK)** Reiseberetninger fra Apimondia
| **Monica Larsson (SE)** Dronningavl | **Manuel Hempel** Klima og birøkt | **Roald
Ree Kirkevold** Birøkterne som ikke kom med i bøkene |
Flemming Vejsnæs (DK) Nyttige verktøy i birøkten

PÅMELDING OG HELE PROGRAMMET:

<https://www.checkin.no/>

Nettside: <https://bsbi.no/vossamotet/>
Kontakt: ajordalen@hotmail.com

SÅ HÄR SYNS SVENSK HONUNG JUST NU

- Primörhonungskampanj
- Nominera till Sveriges Bästa Honungsbutik
- Honungskollen butiksmaterial

Text: Anna Lind Lewin

Foto kampanjbild: Lena Granfeldt

Primörhonungen är Sveriges flytande guld!

– Säsongspremiär och släpp ökar intresset för en produkt, menar Martin Ragnar, författare till böcker om bland annat svensk ost och mejeri, krusbär, linderödssvin och regional matkultur. Det är viktigt att vi berättar för konsumenterna varför vi äter det ena eller andra vid vissa tidpunkter, säger han.

– Vem minns varför vi äter ägg vid påsk? Kräfter och surströmming i augusti och skinka vid jul? Det finns en historia bakom varje tradition. Det handlar om storytelling, som bottnar i solid fakta, och här kan biodlarna ta fasta på bisamhällets årscykel och föra ut berättelsen om hur bina vaknar och hämtar nektar från de tidiga växterna som de sedan omvandlar till årets allra första honung – primörhonungen, menar Martin Ragnar.

”Det finns ett stort värde i premiärer. Se bara på färskpotatisen där media varje år rapporterar om den första svindyra skörden. Det skapar intresse och även om de flesta konsumenter är klokare än att köpa potatisar för tusen kronor kilot så betalar man gärna några tiotus extra veckan efter för primören man väntat på ett helt år.”

Biodlare runt om i Sverige satsar på att tappa den första honungen och sälja den som en primör. Svenska Bin och Biodlingsföretagarna ser potential att göra primörhonungen och premiären strax före midsommar till en lika viktig händelse som den första potatisen. Detta år anordnas tre specialprovningar i samarbete med Butik Rot som driver saluhallen på NK i Stockholm.

Foto: Per Ranung

Matkreatören Malin Landqvist som håller i provningarna har lång erfarenhet av smak genom sin utbildning som sommelier. Dessutom är hon sedan några år biodlare och nyförälskad i honung, som hon menar är en fantastisk naturprodukt och smaksättare.

Här kan biodlarna visa att försommarens första honung är lika attraktiv, festlig och unik som färskpotatisen, sparrisen, jordgubbarna – och det unga vinet Beaujolais Nouveau för fransmännen.

Begreppet primörhonung lanserades av Svenska Bin 2016. Nationaldagen 6 juni 2019, då skörden var extra tidig, deltog Svenska Bin under firandet i Kungsträdgården med primörhonung från olika biodlare och var ett mycket uppskattat inslag med sin Honungsbar.

21 juni 2022 hölls Sveriges första expertledda primörhonungsprovning med inbjudna gäster på Katrinetorp i Malmö. Nu taggar allt fler biodlare sin första honung med **#primörhonung** i sociala medier.

Primörhonung kallas den honung som skördas på våren, försommaren och runt midsommar.

Den gyllengula och flytande första honungen passar perfekt till andra försommarprimörer som hallon och jordgubbar. Genom att primörhonungen vare sig lagrats, rörts eller värmts upplever många den som speciellt smakintensiv och blommig. ...

Provningarna på
Butik Rot i Stockholm
hålls 20, 27 och 29 juni.

FAKTARUTA

- **Svenska Bin** har sedan 2013 arbetat med att öka värdet på svensk honung. Syftet med projektet Honungslandet har varit att undersöka vilken potential de olika honungssorterna i Sverige har och hur kunskapen om dem kan öka hos både konsumenter och handel.
- I projektet **Honungslandet** har Svenska Bin samlat nyckelaktörer från gastronomi samt biodlingsbranschen till flera workshops där man diskuterat svensk honung ur olika aspekter. Primörhonungen sågs där som en mycket bra produkt att lyfta för att skapa intresse för kvalitet, smak och säsong.
- **Biodlingsföretagarna** har under 2022 utvecklat "Honungskollen" som vänder sig till konsument och för ut viktig grundläggande kunskap om honung.
- **Tillsammans** har Svenska Bin och Biodlingsföretagarna skapat "Sveriges Bästa Honungsbutik" för att engagera och utbilda handeln och förbättra honungens position i butik.

Utmärkelsen delades ut för första gången september 2022 och bland vinnarna fanns då Honungsriket.se, Paul Taylor Lanthandel i Sundbyberg, Sjöfallets Honung & Musteri i Grytgöl, Rot Butik & Kök på Södermalm i Stockholm, Petersborgs gårdsbutik på Österlen och Gustaf & Linnea på Gotland.

Med utmärkelsen vill Svenska Bin och Biodlingsföretagarna sätta fokus på frågan om honungskvalitet och ursprung och inspirera butikerna att lyfta fram den lokala honungen.

Läs mer på svenskabin.se

NOMINERA NU!

Var med och nominera till Sveriges Bästa Honungsbutik 2023

Nu kan du nominera dina favoriter till utmärkelsen Sveriges Bästa Honungsbutik 2023!

Sveriges Bästa Honungsbutik delades ut för första gången september 2022 och bland vinnarna fanns då Honungsriket.se, Paul Taylor Lanthandel i Sundbyberg, Sjöfallets Honung & Musteri i Grytgöl, Rot Butik & Kök på Söder-malm i Stockholm, Petersborgs Gårdsbutik på Österlen och Gustaf & Linnea på Gotland.

Med utmärkelsen vill Svenska Bin och Biodlingsföretagarna sätta fokus på frågan om honungskvalitet och ursprung och inspirera butikerna att lyfta fram den lokala honungen.

Bakgrunden är ökad import och fuskhonung. Idag beräknas cirka 60 procent av all honung som säljs i Sverige vara importerad. Cirka 25 procent kommer från lokala producenter. Honung finns

uppsatt på EU:s topplista över livsmedel som det fuskas mest med. Svenska Bin och Biodlingsföretagarna har tagit ställning för ursprungsmärkning av honung som kan vägleda konsumenterna. Vi har också lyft värdet av vår unika geografi och växtlighet samt det hantverk som leder fram till kvalitetssäkrad svensk honung eftersom falska produkter kan förstöra förtroendet på marknaden. I Biodlingsföretagarnas enkät från 2021 anser 93% av konsumenterna att en tydlig ursprungsmärkning skulle underlätta vid köp av honung.

Vi vill bidra till att öka butikernas kunskap om honung.

– Undersökningar som Biodlingsföretagarna gjort visar ett stort glapp mellan butikernas kunskap och kundernas ökande intresse för svensk och lokal honung. Vi ser att honung är en outnyttjad resurs. Butikerna kan koppla honungens smaker till regionens unika flora och har också möjlighet att ta ställning för ökad hållbarhet genom att stötta honungsbinas pollinering av lokala grödor, säger Anna Lind Lewin, kommunikationsansvarig på Svenska Bin. Därför är vi glada att kunna lyfta årets pionjärer och föregångare.

NOMINERA HÄR!

<https://svenskabin.se/sveriges-basta-honungsbutik/>

Utmärkelsen delas ut i 6 olika kategorier.

Skicka in ditt val av Sveriges Bästa Honungsbutik.

Sista dag för inlämning av nominering är 30 juni.

Kriterier vi tar hänsyn till:

- Bredd på honungssortiment
- Lokal förankring
- Säsong: t ex primörhonung, nyslungad honung, ljunghonung
- Skyltning, exponering och hyllans placering i butik
- Kunskapsspridning: ursprung/geografi, sort, användningsområde
- Smakprovningar
- Event
- Personalens engagemang / kompetens

HÄR ÄR VINNARN 2022:

• Livsmedelsbutik:

Rot Butik & Kök, Södermalm Stockholm

Som föregångare i utvecklingen av svensk livsmedelshandel har Rot Butik & Kök på Södermalm inte bara ett oslagbart sortiment av lokal honung. De satsar också på en genomtänkt och attraktiv exponering och bjuder regelbundet in biodlare till sin butik. Här bryter de ny mark och skapar efterfrågan hos sina kunder – i deras butik är honungen en premiumprodukt och biodlarna mathjältar. Rot Butik & Kök har förstått honungens sanna värde.

• Online-butik:

Honungsriket.se

Honungssälkaren Felix Holmgren har gjort en insats för svensk näthandel genom att starta Honungsriket.se. I online-butiken finns honung från hela Sverige och här beskrivs hur smaken och karaktären hos varje honung avgörs av den lokala floran, jordmånen och klimatet, samt hur den hanteras. Här odlas kvalitet och medvetenhet och det görs tydligt för kunderna varför lokal hantverksmässigt producerad honung är mer värd än importerad billig honung.

• Honungsdestination:

Sjöfallets Honung & Musteri

Maria Mossberg på Sjöfallets Honung & Musteri har med sin passion för honung

gjort den lilla byn Grytgöl i Östergötland till en plats värd en resa. Genom sin omsorgsfulla och vackra upprustning av den gamla Konsumaffären har hon skapat en stilfull honungsbutik med kafé och en välkomnande trädgård. Kopplingen mellan honungen, musteriet och äpplena är klockren. En upplevelse som borde locka honungssälkare från hela landet.

• Deli-butik:

Paul Taylor lanthandel

Ingenstans har det skapats sådana köer för att köpa nyslungad primörhonung som hos Paul Taylor lanthandel. Stort engagemang och egen erfarenhet av biodling hos bibonden och ägaren Paul Svensson ökar intresset hos kunderna och öppnar ett fönster för att sprida kunskap om svensk honung. Att tappa honung rakt ner i kundens medhavda burk i butiken är ett statement och ett djärvt grepp som anstår en modern lanthandel. Här är man inte rädd att driva ett avancerat hållbarhetsarbete, med allt vad det innebär.

• Gårdsbutik:

Petersborgs gård

Genom att regelbundet bjuda in biodlare till olika event och erbjuda ett stadigt sortiment av honung från lokala biodlare stöttar denna kvalitetsmedvetna gårdsbutik både biodlingsnäringen och pollineringen i närområdet. Petersborgs gård på Österlen är en förebild för andra.

• Biodlarens egen butik:

Gustaf och Linnea

Hos biodlarna och entreprenörerna Gustaf och Linnea blir det tydligt att innovation och hållbarhet är ledstjärna. De kallar sig lyckliga dårar som funnit sin mission och bjuder i sin hemmabygda honungsbar i Bro utanför Visby ett generöst sortiment av Gotlands goda honung. Så visar de kunderna att honung skördad med bara några mils avstånd kan smaka väldigt olika. Med känsla för miljön paketerar de både honung och hälsosamma hudvårdsprodukter av bivax.

Svenska Bin och Biodlingsföretagarna arbetar tillsammans:

”Vi utmanar alla butiker i landet att ta vara på potentialen med lokalproducerad honung. Nyligen gjorda undersökningar visar ett stort glapp mellan butikernas kunskap och kundernas ökande intresse för svensk och lokal honung.

Honung är en outnyttjad resurs. Butikerna kan koppla honungens smaker till regionens unika flora och har också möjligheten att ta ställning för ökad hållbarhet genom att stötta honungsbinas pollinering av lokala grödor.”

HONUNGSKOLLEN – material i butik

I slutet av april började de första paketen med butiksmaterial från honungskollen gå ut till biodlare runt om i Sverige. I första omgången testas materialet för att se vad som fungerar bäst och vad som eventuellt behöver förbättras inför hösten.

Text: Sanna Ohlander
Foto: Torbjörn Lagerwall

Totalt får cirka etthundra biodlare möjlighet att beställa materialet för att sätta upp i de butiker där honungen finns.

Materialet består av 10 st planscher, 30 st z-fals broschyrer, 5 spjut att sätta upp z-fals med, 30 st honungsprovsningsbroshyrer.

Redan nu finns materialet uppe i ett flertal butiker runtom i landet och om några veckor kommer en enkät att skickas ut för att få in kommentarer kring hur du som biodlare och butikerna har uppfattat användandet av de olika enheterna.

En spontan kommentar från en ICA-butik var att de tyckte hylletiketterna och z-falsbroshyrerna var suveräna! Perfekt plats i hyllan, bra synlighet med den rosa färgen och enkelt för kunderna att ta del av.

När det gäller planscher och honungsprovsningsbroshyren är detta lättare att använda vid skyltning vid ett torg. Exempelvis att man som butik lägger fram materialet tillsammans med några burkar honung och några smakkompisar samt med en uppmaning att kunden kan köpa med sig hem lite av allt för att prova honungen hemma.

Detta är även ett bra sätt för dig som biodlare att tipsa om till din butik eller att själv använda dig av när du kör en demo i butik.

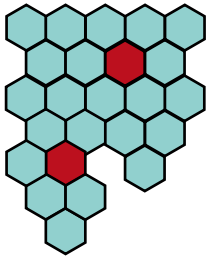
Testa Honungskollens butiksmaterial!

Är du biodlare och har din honung i en eller flera butiker, i en gårdsbutik eller i nätbutik?

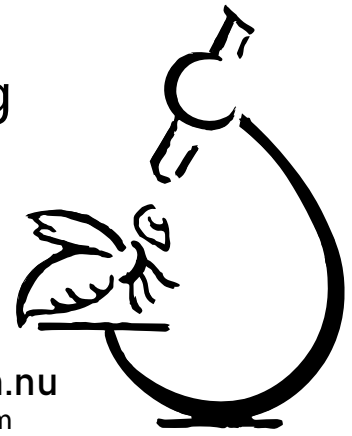
Var med som testare och prova vårt material. Vi skickar materialet till dig, du sätter upp det i butiken, tar en bild och skickar till oss. Efter några veckor skickar vi ut en enkät med frågor om hur materialet har upplevts och använts av dig, butiken och konsumenten.

Skicka din intresseanmälan till: info@honungskollen.se

Undersök dina bin, förebygg utbrott och spridning av Amerikansk Yngelröta

Priser från 70 kr
för upp till 10 samhällen
med EU-stöd till biodlingssektorn

Mellifera Veterinärtjänst mer information: www.mellifera.nu
kontakt: mellifera.vet@gmail.com

Allt för biodlaren Stor som liten

Bivaxkakor
Cellstorlekar:
4.9, 5.1, 5.3 mm
och drönarvax

Jordbruksverket
Regnr SE468013

KRAV
KRAV-godkänt
renseri

BIVAX KÖPES!

**Kvalitetskläder
tillverkade i Töreboda**

TÖREBODA-KUPAN
Den klassiska svensktillverkade bikupan från eget snickeri. Komplet kupa består av två 10 ramars skattlådor/yngelrum med kofferthandtag, spärrgaller, luckor, täckbrädor, 20 rammar samt tak och botten med flusterförminskare och flusterbräda. Varroabotten ingår som standard. Finns i alla de vanligaste rammåtten.

Extra lådor, isolerade eller oisolerade

Extra botten, spärrgaller och bitömmarebotten

**6 HALLAR
BIREDSKAP
1300 m²**

Glasburkar, flaskor och lock.
Hör med oss för kvantitetspriser.

**Dags för
houngsskörd!**

MS Biredskapsfabriken AB
Töreboda
info@biredskapsfabriken.se
www.biredskapsfabriken.se
Sedan 1941

Öppettider: Mån-Fre 09.00-16.00
Lunchstängt: 12.30-13.30
Stängda dagar se
www.biredskapsfabriken.se

Alltid i centrum!
TÖREBODA

Har du koll på dina bin?

Elitdrottningar & Bruksdrottningar

av Buckfast

Österlenhonung
Buckfast -H.A.L.
www.osterlenhonung.se

Följ oss på Facebook
Östelenbuckfast

Förebygg smittsamma sjukdomar hos dina bin

För att förhindra spridning av smittsamma bisjukdomar i allmänhet och amerikansk yngelröta i synnerhet, är det förebyggande arbetet viktigt. Det gäller för alla biodlare. Det är bättre att förebygga än att bekämpa! Och friska bin är produktiva bin.

**Jordbruks
verket**

Johanna Nilsson
Smittbekämpningsenheten

johanna.nilsson@jordbruksverket.se

I den kommande lagstiftningen för förebyggande och bekämpning av smittsamma bisjukdomar kommer mycket fokus att ligga på så kallade biosäkerhetsåtgärder.

Biosäkerhet är allt det som du som biodlare gör för att minska risken för att smittor kommer in i och utvecklas i dina bisamhällen eller i din bigård, eller sprids till andra bisamhällen och bigårdar.

I kommande lagstiftning kommer det också bli krav på att du ska vidta åtgärder vid förekomst av sporer från bakterien *Paenibacillus larvae*, som orsakar amerikansk yngelröta hos honungsbin.

Korta informationsblad om biosäkerhet och amerikansk yngelröta

För att redan nu förbereda näringen på de förändringar som troligtvis kommer att ske i det kommande regelverket för bihälsa och smittskydd har vi tagit fram två helt nya informationsmaterial som går att ladda ner från Jordbruksverkets webbutik. Dessa innehåller information om åtgärder som du själv kan välja att vidta för att förebygga och bekämpa smitta, åtgärder som senare eventuellt kan komma att bli krav.

- Så här kan du förebygga smittsamma sjukdomar hos honungsbin
- Så här kan du förebygga och bekämpa amerikansk yngelröta hos honungsbin

I informationsmaterialet (se bild till vänster) får du tips på vad du kan göra för att minska risken för att dina bisamhällen ska drabbas av smittsamma bisjukdomar, exempelvis att du rengör de biodlingsredskap som du använder inne i bikupan väl innan du använder dem

i en annan bigård, att du har en plan för att regelbundet förnya vaxet i dina bikupor – både yngelrum och skattlådor, och att du ställer krav på provtagning innan du köper ett bisamhälle från någon annan.

I informationsmaterialet om amerikansk yngelröta får du tips på hur du kan bli av med bakteriesporer. Om det finns bakteriesporer i ett eller flera samhällen i en bigård är nämligen risken stor att sjukdomen förr eller senare kommer att bryta ut. Bakteriesporerna kan också spridas vidare och orsaka sjukdom i andra bisamhällen hos dig eller hos andra biodlare. Det är därför angeläget att du försöker bli fri från bakteriesporer i dina bisamhällen, även om du inte är skyldig att göra det.

Nya regler och ny organisation för bitillsyn

Som en följd av EU:s djurhälsoförordning, som började tillämpas under 2021, ska Sverige ta fram nya nationella regler, det vill säga ny lag och förordning inom området djurhälsa, där även bin ingår. Det kommer innebära att vi får mer samlade och moderna regler på djurhälsoområdet och att dagens bisjukdomslag och bisjukdomsförordning kommer att upphävas. Vi på Jordbruksverket håller på att förbereda våra föreskrifter och vår organisation inför kommande djurhälsolag och djurhälsoförordning.

När de nya reglerna och den nya organisationen ska börja gälla är ännu inte klart. Med den information vi har i dag från Regeringen kan det bli under 2025.

Läs mer om arbetet med de nya reglerna och den nya organisationen på www.jordbruksverket.se/binochhumlor

Bina har rymt – vad är orsaken?

Colony collapse disorder (CCD) är ett fenomen som inträffar när alla bin, utom städbin, ambin och drottning, lämnar kupan med yngel kvar och dör ute i naturen. Normalt sett finns inga döda bin på kupans botten.

**Jordbruks
verket**

Björn Gustavsson
bihälsokonsulent

Tel: 073-856 43 12
bjorn.gustavsson@jordbruksverket.se

Varje år förloras cirka 10–15% av bisamhällena i Sverige under vinterhalvåret och det kan yttra sig på olika sätt. Den vanligaste varianten är att man finner många döda bin på botten av kupan eller inkruna i vaxkakorna. Vanligt är också att man förlorar drottningen under vintern eller att ett tyst byte sker sent och att hon inte hinner bli parad. Ytterligare anledningar kan vara brist på foder, svaga samhällen eller för hög förekomst av varroa. Ibland händer det dock att bina av en eller annan anledning lämnar kupan kvar med honung, drottning och yngel, vilket kan te sig märkligt för många biodlare.

Tomma kupor

Jag blev kontaktad av en biodlare i Skåne tidigare i våras som berättade att han har förlorat sex samhällen. Dessa invintrades i början av september och var klart invintringsdugliga; samhällena var starka på grund av att avläggare slagits samman innan invintringen. Runt början av november besökte han sin bigård och fann att två kupor var tomma på bin med täckt yngel

kvar i ramarna. När han en månad senare skulle behandla med oxalsyra hade hans resterande fyra samhällen tappat i stort sett samtliga bin. Var det tillräckligt med ungbina före invintringen undrar säkert flera? Men enligt biodlaren har han haft bra sensommardrag och ett av samhällena hade även en ny drottning som la bra med ägg sent på sommaren. Biodlaren har hållit bin i över 50 år och behandlar regelbundet mot varroa med drönaryngelbortskärning under vår/försommar och oxalsyra sent på hösten. Han tillägger också att hans två biodlargrannar 2-3 km bort har upplevt samma fenomen med tomma kupor.

Colony collapse disorder

Colony collapse disorder (CCD) är ett fenomen som ibland drabbar honungsbin. Om man översätter det till svenska skulle man kunna tolka det som "sammanbrott av bisamhälle på grund av störning". Det som händer är att arbetsbina söker sig ut från kupan och lämnar drottning, yngel och städbin att dö i bostaden. Allt sker inom en vecka och honungen

lämnas kvar. Samhället lämnas i regel orört av rövarbin upp till flera veckor efter kollapsen.

CCD kan förväxlas med förgiftning där bina har kommit i kontakt med ett bifarligt bekämpningsmedel.

Vid CCD lämnar bina kupan och dör långt bort från kupan medan akut biförgiftning gör att bina tar sig ut från bostaden och krälar i gräset strax utanför kupan.

Inträffar under flygsäsong

Fenomenet inträffar normalt inte på vintern utan under flygsäsong. Denna företeelse skiljer sig från vinterförluster kopplade till varroa-virus (Deformed wing virus, DVW) där bina normalt dör i kupan och ligger på botten när man öppnar samhället på våren. I samband med CCD lämnas drottning, yngel och städbin kvar för att gå under. CCD har endast visat sig påverka det europeiska honungsbiet (*Apis mellifera*).

I grunden är CCD ett beteendefel eller ett fel i beslutsfattandet av vuxna bin, som medför att förmågan att navigera går förlorad.

Företeelsen liknar även "absconding", ett känt fenomen bland främst vilda honungsbin; till exempel det asiatiska honungsbiet *Apis dorsata*, där hela samhället plötsligt avviker från bostaden och lämnar mat och yngel i sticket.

Rymning är inget nytt fenomen

Detta rymningsfenomen har förekommit långt tidigare. Redan på 1800-talet finns dokumentation om stora förluster där bina lämnade bostaden långt innan pesticidanvändning och varroa förekom på europeiska honungsbin. Det var först 2007 som fenomenet fick ett namn i USA och uppmärksammades mycket i media över hela världen – den stora bidöden (Underwood & vanEngelsdorp, 2007). Under åren 2006-2007

började biodlare i USA rapportera in stora vinterförluster och minst hälften av fallen kunden kopplas till CCD. Flera år senare, 2013-2014, sjönk antalet misstänkta CCD-fall till en låg nivå och sedan dess har man inte haft några höga toppar.

Vad orsakar CCD?

CCD är ett komplext fenomen och tros bero på en rad faktorer. En studie kom fram till att CCD kan orsakas av upp till 61 faktorer och att ingen av faktorerna stack ut som huvudorsak (vanEngelsdorp, 2009). Bakomliggande orsaker som kan vara grund till CCD är bland annat näringsbrist, stress genom sjukdomar (virus), störningar vid transport av bin, brist på genetisk variation och avvikande väderlek. Det som triggar detta beteende är sannolikt någon signal från miljön som påverkar alla samhällen lika.

Flera studier har kommit fram till att CCD är resultatet av att samhället samtidigt blivit exponerad av en kombination av två eller flera patogener eller stressfaktorer.

Denna kombination förstärker risken för utbrott av CCD. Patogener som kan vara inblandade är: acute bee paralysis virus (ABPV), cronic bee paralysis virus (CBPV), Israeli acute paralysis virus (IAPV), Kashmir bee virus (KBV), kalkyngel, Vairimorpha, Amerikansk yngelröta och säckyngel.

När samtliga samhällen förloras på detta sätt och yngel förekommer i ramarna, är det en

indikation på CCD. Tyvärr finns det ingen markör eller analysmetod som bekräftar att det just är CCD utan det handlar ofta om uteslutningsmetoden.

Biodlarna i Skåne

Vad kan då vara orsaken till biodlarnas avvikande förluster hos några biodlare i Skåne? Detta är en gåta och kan inte fastställas utan en grundligare utredning med provtagning och punkt för punkt utesluta olika faktorer. Övervakningsdata (nedfallsdata) för varroa saknas tyvärr från de biodlare jag varit kontakt med. De förlorade samhällena kan med andra ord ha dött av DVW-virus. Det finns fall där samhällen tömts på bin även vid hög förekomst av varroa (pers. komm. Preben Kristiansen). ABPV finns sparsamt i Sverige enligt senaste baslinjestudien och kan åstadkomma plötslig kollaps av bisamhällen. Det finns alltså många frågetecken men vi kan inte utesluta CCD.

Undvika förluster

Hur undviker man generellt stora vinterförluster? Det viktiga är att övervaka varroa med biprov eller nedfallsskiva varje år. Inled med drönaryngelbortskärning, oxalsyrabehandla sen höst och sommarbehandla vid behov. Lika viktigt är att ge tillräckligt med foder, minst 15 kg vid invintringen, gärna mer så man är på säkra sidan. Dessutom bör man invintra starka samhällen och se till att byta drottning vartannat år.

Ni får gärna kontakta mig och berätta om ni upplevt något liknade scenario med era egna bin. ...

Referenser:

vanEngelsdorp, D. med flera, 2009. Colony collapse disorder: A descriptive Study. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0006481>

Underwood, Robyn M. & vanEngelsdorp, Dennis. 2007. Have we seen this before. The Pennsylvania State University.

EPA (United States Environmental Protection Agency). 2022. <https://www.epa.gov/pollinator-protection/colony-collapse-disorder>

Andas biluft mot hösnuva, behandla sår med honung och lindra värk i ländryggen med bigift

I våras var jag i Dresden på en Apiterapikonferens. DAB (Deutscher Apitherapie Bund) arrangerade den 18:e konferensen som nu genomfördes sedan ett upphåll pga pandemin.

Konferensens program sträckte sig över tre dagar samt en fjärde dag med praktiska workshops av olika slag. Huvudämnen var:

- Kvalitet på apiterapiprodukter
- Användning av biprodukter inom allmän medicin, kirurgi, neurologi och pediatrik
- Biluftshus och behandlingar
- Api-turism

Text & bild Helena Ring Johansson

Programmet var omfattande och föreläsningarna hölls på engelska eller tyska med tolkning. Katja Klancisar Schnaider berättade om Apiturismen i Slovenien som är en växande marknad och utvecklas genom många nya företag. Dr. Stefan Stangaciuc höll föreläsningar om ämnen som användning av Propolisförångare i hemmet. När propolis förångas går det lätt att andas in och då sprids ämnena på bara några sekunder i kroppen. Dock får temperaturen ej vara för varm, då blir propolisen giftig att andas in. Han har genomfört tester med biprodukter och propolisförångare vid behandling av MS istället för kortison med positiva resultat. Dr Stangaciuc berättade att vissa länder har sjukhus som använder Apiterapi och uttryckte en framtidsvision hur apiterapi kan komma att finnas på olika sjukhus över hela världen framöver.

Vid behandlingar med bigift poängterades vikten av att göra en allergitest 24 tim innan själva behandlingen samt att ha ett avtal med sina klienter.

Det är väldigt svårt att ta fram en standard för propolisprodukter då den innehåller i medeltal 35,7% bivax men kan vara allt mellan 8 och 50%. En standardisering blir mycket svår att få fram då propolis ser olika ut och skiljer sig åt från kupa till kupa.

Den fjärde dagen var ägnad åt workshops med övningar, många bra tips och idéer hur man kan behandla sig själv och andra. En sak som nästan alla föreläsare återkom till var att man inte ska glömma honungens betydelse för exempelvis sårläggning och att man även har stora framgångar med behandling av inflammationer både i mun, svalg och mage. Honungen kan även blandas med andra biprodukter för att få en synergieffekt som överskrider varje enskild produkts effekt

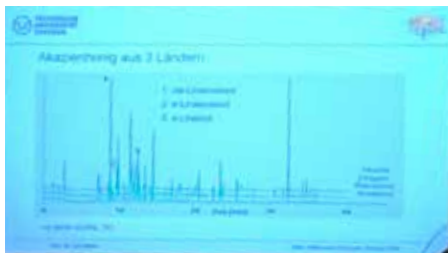
Dr Mathias Holleiter – föreläste om att honung är verksamt mot stafylokocker och berättade om flera olika patienter han använt honung för att hjälpa med svårläkta sår. Vid behandling av klienterna har lokal honung använts från en närboende biodlare men om behandlingarna genomförs på sjukhus tillsammans med läkare måste de göras med medicinsk honung. Årbbildningen efter behandlingen blir lite mer tydliga efter att man använder den medicinska honungen. Dr Holleiter vet inte orsaken men han tycker att det ger bättre resultat med den lokala ofiltrerade honungen.

Antonio Couto, Portugal – visade i en workshop hur man använder bistic för en öm ländrygg. Två olika metoder förevisades, en att ta bort gadden från biet för att använda den till stick sedan visade han hur man sticker med tre eller fyra olika tekniker. Man kan använda samma gadd upp till 100 gånger och under den första minuten tömmer giftblåsan 90% av giftet.

Man kan avgöra om en gadd kommer från ett ungt eller gammalt bi. Det unga biets gadd är mycket mjukare än det gamla biets. Med Antonios fångstbur kan man knacka på kupan, sätta buren över ett hål i taket så kommer vaktbina farande först in i lådan. Därefter ger Antonio bina "äkta honungskarameller" för att hålla bina vid liv i upp till tre veckor.

Prof. Dr. Karl Speer Technical University Dresden.
Föreläsning: *Analysis of volatile Organic Compounds in beeproducts and beehiveair.*

I honung finns det många flyktiga ämnen såsom Aldehyder, Terapene, Alkohol, Estrar etc. Vi detekterar de olika ämnena i näsa, munhåla, luftvägar och lungor.

I honung finns mer än 600 olika komponenter och med de nya tekniska lösningarna som tagit fram på universitetet gör man en vattenlösning med honungen för att separera de olika dofterna. Sen gör man ett spektrogram av uppgifterna och då kan man identifiera olika sorters honung. Ljunghonung till exempel har ett väldigt speciellt spektrogram som är svårt att efterlikna. Tittar man på Acasiahonung från tre olika länder ser man att dessa har liknande spektrogram. (Se spektrogram, översta bilden.)

Prof. Speer tror att vi har fått honung från Jelly Bush istället för Manukahonung när man köper det i affärerna. . eller här... (Se spektrogram, undre bilden.) Här var han noga med att påpeka att det bara produceras 1700 ton Manukahonung medan det säljs 10 000 ton Manukahonung i världen.

Man har gjort motsvarande undersökning av Manuka-, Kanuka- och Jelly Bush-honung och funnit stora likheter i sammansättningen. (Se spektrogram, undre bilden.) I Manukahonungen har man även uppmät halter av Methylglyoxal, ett inte helt oproblemiskt ämne som finns naturligt i Manukahonung bl a ögonen kan påverkas negativt av detta ämne.

Ett alternativ till Manukahonungen har visat sig vara honung från Blåklint. Den har ungefär samma sammansättning utan de giftiga ämnena. Detta utlöste jubel i salongen då flera tyska biodlare hade lyckats få det i kuporna.

Chathrine Ballot Flurin
Föreläsning: *Soft beekeeping or Beeyoga*

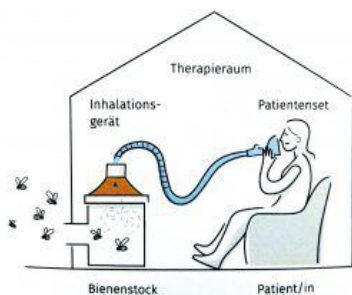
Chathrine håller Beeyoga kurser för biodlare och tillverkar egna produkter. Beeyoga behandling går ut på att man smörjer in sig med honung (med lite fler ingredienser) och sedan ska man vara i ett meditativt tillstånd då bina kommer och slickar av honungen.

En rundvandring arrangerades i de "gamla" delarna av Dresden. Dresden blev mer eller mindre jämnat med marken under sista dagarna av andra världskriget. De gamla byggnaderna finns inte kvar men staden har använt de senaste 40 åren till att bygga upp dem efter samma ritningar som innan och även använt gammal byggteknik där det varit möjligt.

Att ta fram detta system har tagit väldigt lång tid och man har även under tiden insett att man behöver både maskiner och den mänskliga näsan för att klara av att fånga dofterna och registrera dem rätt.

Man har även tittat på substanserna i biluft och kommit fram till att det finns mer än 50 doftsubstanser som påverkar i biluften. Det kommer att ta flera år innan de lyckats detektera och mäta dessa.

Jürgen Schmiedgen, Beecura
Föreläsning: *General introduction to medical beehiveair therapy*

Intressant föreläsning där Jürgen delar med sig av sina erfarenheter av hur man bygger ett biluftshus och hur man behandlar i biluftshus. Den handlade om den typen av biluft man andas in i en mask där det sitter en slang ner till bikupan och på kupan en fläkt som blåser in luften i masken. Här tar man luft och värme från bikupan så man kan bara använda en kupa ungefär 15 minuter för att inte kyla ner den. Detta gör att utrustningen är klassad som medicinteknisk utrustning och det ställer särskilda och mycket höga krav på behandlaren och behandlingsrummet.

Eftermiddagar och kvällar är bästa tillfället att sitta i biluftshuset eftersom bina återvänder och har

många aromer med sig. Många parametrar påverkar kvaliteten på biluft; utomhustemperatur, sol eller molnigt, tid på dygnet, vad som finns i kupan, hur bina mår, luftfuktighet etc.

Kolla alltid kuporna dagen innan så att det inte finns ex ekremerter från bina i kupan eftersom det kan ge en mindre angenäm doft. Det ska vara minst 15°C ute för att biluften ska vara tillräckligt uppvärmd och avge tillräckligt med olika substanser.

Det vanligaste man behandlar är hösnuva, allergier, astma, migrän, depression och slem i luftvägar och lungor. Det mest lönande är hösnuva och pollenallergi.

En annan sak som ger fina resultat är långtidscovid. Den behandlingen kan man göra tills symptomen avtagit och patienten mår bra. Därefter ytterligare en vecka för att stabilisera resultatet.

Det viktigaste är att undvika att klienten får bistic. Om klienten har astma, ombuds hen ta med inhalatorn för att använda vid ev bistic. Dock ska inga mediciner ges innan man har påverkan utöver ett vanligt bistic.

Arrangemanget runt konferensen var fantastiskt. Vile man kunde man redan hemifrån beställa mat på olika restauranger där man träffades eller gick tillsammans till efter dagens slut. Menyerna hade skickats ut i förväg och det fanns något för alla smakriktningar. Helt otroligt att köket kunde hålla ordning på allt som beställts då vi var ett 50-tal som betalade var för sig när vi lämnade restaurangen. Det var allt från Dresden 31 mars till 3 april 2022 ...

Det lönar sig att vara medlem

Genom att utnyttja våra förmånliga rabatter kan du enkelt tjäna in hela eller delar av denna kostnad. Här nedan ser du flera av våra förmånliga erbjudanden till dig som medlem!

➔ Så här blir du medlem i Biodlingsföretagarna

Medlemsavgiften 2023 utgörs av två delar, varav 50 SEK är momsfri medlemsavgift och 1,325 SEK exkl. moms är serviceavgift.

Medlemsserviceavgiften är totalt 1,644 SEK inkl. moms och insättes på: Bankgiro: 5276-8587

Vänligen ange namn, adress och "Medlemskap"

Alternativt fyller du i formuläret på hemsidan.

EAN-koder

Som medlem får du 10 unika EAN-koder. Du betalar 300 kr + moms i registreringsavgift per 10 koder och sen 100 kr per år.

Svenskt Sigill

Märkningen "Svenskt Sigill" visar att produkten kommer från en odlare eller djuruppfödare som är certifierad enligt IP-standardens Sigillnivå. Certifieringen innebär att de har uppfyllt extra produktionsmervärden inom områdena livsmedelssäkerhet, djuromsorg och minskad miljöpåverkan. Årsavgiften finns i tre nivåer beroende på biodlingens storlek; 800, 1 400 eller 2 550 kr + moms. Som medlem i Biodlingsföretagarna får du 40 % rabatt på årsavgiften. www.sigill.se

Agrolkortet

Agrolkortet – ett kort för allt – eller bara för drivmedel. Med Agrolkortet från Lantmännen Finans kan du tanka på de flesta "bensinstationer" och få rabatt mellan 20–60 öre/liter beroende på vilket drivmedel och företag du tankar på. Det är ett Mastercardkort som gäller på 40 miljoner köpställen. När du betalar med Agrolkortet ingår också ett förstärkt försäkringsskydd för hemmet, resor och bilen. Du är t. ex. skyddad mot borttappad nyckel och feltankat bränsle. www.agrolkortet.se

Dina Försäkringar

Teckna försäkring för din gård och du får biodlingsförsäkringen på köpet första året. Din gård är både boende och gårdsbyggnader och du får rabatt motsvarande premien av max 50 bikupor (rabatten är max ca 2 000 kr och du kan försäkra fler än 50 bikupor). I försäkringen ingår även skydd mot amerikansk yngelröta. www.dina.se

Från Sverige

Märkningen "Från Sverige" är en ursprungsmärkning som garanterar att produkten är odlad, född och uppfödd, förädlad, förpackad och kontrollerad i Sverige. Registreringsavgift 500 kr exklusive moms. www.fransverige.se

Thomas Apiculture

Som medlem i Biodlingsföretagarna har du rabatt hos den franska redskapshandlaren Thomas Apiculture. Specifik prislista på maskinutrustning för medlemmar i Biodlingsföretagarna. www.thomas-apiculture.com

Har du frågor om medlemskap eller medlemsförmånerna kontakta Lina Norrsell lina.norrsell@biodlingsforetagarna.se

LANTBRUKARNAS
RIKSFÖRBUND

LRF Samköp

Genom LRF har du flera fina rabatter via Agrolkortet och LRF Samköp.

Ahlsell

Rabatt på hela det omfattande sortimentet inom industriförnödenheter som VVS, el, bygg, verktyg, maskiner, kyl, personlig skyddsutrustning och arbetskläder.

AJ Produkter

Inredning för kontor, lager och verkstad med allt du behöver för en väl fungerande arbetsplats. Du får 22 % rabatt på hela sortimentet och 60 dagars betalningsvillkor.

Beijer Byggmateriäl

Rabatterade nettopriser på mer än 3 000 högfrekventa artiklar, och 10 % rabatt på övriga produkter.

Bondens El

LRF Samköps eget elavtal har ett av marknadens lägsta elpriser. Rörligt avtal med en månads uppsägning, inga dolda avgifter.

GRANNGÅRDEN

ETABL 1880

Granngården

12 % på det breda utbudet för djurägare, trädgårdsfixare och lantbrukare – allt för det Jordnära livet!

IKEA

Unikt avtalspris på hela sortimentet hos IKEA, även IKEA FAMILY erbjudanden, rea och kampanjer.

SJ

Du får rabatt på alla avgångar genom LRF Samköps avtal.

STAPLES Advantage

Staples

Rabatterade nettopriser på kontorsmaterial och städmaterial, mjukpapper, glödlampor, batterier, köksutrustning, emballage, toner och allt annat du kan behöva på kontoret.

Swedol / Grolls / Nima

Du får 15 % rabatt på hela sortimentet av fordonstillbehör, maskiner, hydraulik, elartiklar, lyft & last, verktyg och arbetskläder.

Hotell

Rabatt på boende och konferens hos Best Western, First Hotels, Elite Hotels, Nordic Choice Hotels och Scandic.

Bilar

Rabatt på Alfa Romeo, Audi, BMW, Citroën, DS, Fiat, Ford, Hyundai, Isuzu, Jeep, Kia, Lexus, Mercedes, Mini, Mitsubishi, Nissan, Opel, Peugeot, Renault, Seat, Skoda, Subaru, Toyota, Volkswagen och Volvo.

Alla rabatter och aktuell information hittar du på www.lrf.samkop.se

www.biodlingsforetagarna.se/bli_medlem.html

Gadden

Gadden utges av Biodlingsföretagarna och utkommer fyra gånger per år. Biodlingsföretagarnas medlemmar erhåller Gadden som en medlemsförmån.

Kommunikatör

Sanna Ohlander
kommunikator@biodlingsforetagarna.se

Ansvarig utgivare

Yngve Kihlberg
ordforande@biodlingsforetagarna.se

Redaktionellt material

kommunikator@biodlingsforetagarna.se

Redaktör & Art director

Marie Backman
marie.backman@biodlingsforetagarna.se

Biodlingsföretagarna är en ideell branschförening vars syfte är att utveckla svensk yrkesbiodling. Vi utbildar, påverkar myndigheter, ordnar konferenser och studieresor. Välkommen att bli medlem. Hos oss kan din biodling utvecklas.

Redaktionsråd

Redaktör, kommunikator, ansvarig utgivare samt två medlemmar i föreningen. Wilhelm Ydrestål och Dan Levin är representanter i rådet.

Datum Gadden 2023

Ny utgivningsplan 2023. Fyra nummer ges ut med materialdag ca 20:e varje månad (mars, maj, aug och okt) för utgivning andra veckan i månaden efter.

Nummer	Material	Utgivningsdag
Gadden nr 3	230821	230911
Gadden nr 4	231023	231113

Viktigt när du skickar material

- Annonser skickas som tryckoptimerad pdf
- Kortare nyheter utan bilder skickas till kommunikator@biodlingsforetagarna.se
- Kontakta gärna oss om din idé innan du börjar skriva. Artiklar skickas i Word (.doc). Ange tydligt vad som är rubrik, mellanrubriker och brödtextr. Numrera bildtexter och tillhörande bilder. För insänt ej beställt material ansvaras ej.
- Bilder skickas i originalfil som .jpg, i 300 dpi upplösning. Numrera och döp bilderna med artikelns /avsändarens namn.
- Använd gärna Dropbox, OneDrive, Sprend, WeTransfer eller liknande tjänst om bildfiler på totalt över 10 Mb skickas. Packa filerna i en mapp med artikelns namn om du skickar flera filer.

Annonsprislista Gadden

Storlek	Gadden Helår (4 nr)	
Helsida (215 x 280 + 3 mm)	4 500:-	17 000:-
Baksida (215 x 265 + 3 mm)	5 000:-	19 000:-
1/2 liggande (187 x 123 mm)	3 500:-	13 000:-
1/2 stående (91 x 251 mm)	3 500:-	13 000:-
1/4 liggande (187 x 60 mm)	2 300:-	8 500:-
1/4 stående (91 x 123 mm)	2 300:-	8 500:-
1/8 liggande (91 x 60 mm)	1 500:-	5 500:-

För att boka annons kontakta

Kjell Andersson. Tel: 070 774 44 90
kjell.andersson@biodlingsforetagarna.se

BIODLINGSFÖRETAGARNA

Holmbro Brunngråden 301
755 78 Vänge

Medlemmar annonserar gratis med radannonser under köp/sälj på www.biodlingsforetagarna.se/forum

Skicka e-post till:
kommunikator@biodlingsforetagarna.se

Välkommen med din annons!

Foto

Torbjörn Lagerwall

Trycka Danagårds Litho, Ödeshög, 2023
ISSN: 1100-6951

Artiklar och framförda åsikter representerar inte nödvändigtvis föreningens officiella ståndpunkt.

För icke signerat material och bilder svarar redaktören. Gadden får gärna citeras om källan anges.

Copyright © Biodlingsföretagarna

Ordförande

Yngve Kihlberg
ordforande@biodlingsforetagarna.se

Vice ordförande

Ingmar Germundsson, ingmar.germundsson@biodlingsforetagarna.se

Kassör

Emmy Sundström
emmy.sundstrom@biodlingsforetagarna.se

Sekreterare

Lina Norrsell
lina.norrsell@biodlingsforetagarna.se

Ledamot

Marie Backman
marie.backman@biodlingsforetagarna.se

Mikael Sundström
mikael.sundstrom@biodlingsforetagarna.se

Kjell Andersson
kjell.andersson@biodlingsforetagarna.se

Suppleant

Monique Widingsjö
monique.widingsjo@biodlingsforetagarna.se

Pierre Vilhelmsson
pierre.vilhelmsson@biodlingsforetagarna.se

Rådgivning

Utrustning, byggplaner m.m. görs på forumet.
radgivning@biodlingsforetagarna.se

Bihälsa

Björn Gustavsson
bjorn.gustavsson@jordbruksverket.se

Honung

Alf Andersson
blaklintens.bigardar@telia.com

Studieresor

Thomas Dahl
th.dahl@icloud.com

Staffan Tegebäck
staffan@tegeback.se

Revisor

Monica Larsson
monica@honungsgarden.com

Fredrik Sjöberg
cjf.sjoberg@gmail.com

Revisorsuppleant
Håkan Albrektsson
info@osterlenhonung.se

Valberedningen

Thomas Dahl sammankallande
th.dahl@icloud.com

Wilhelm Ydrestål
wilhelmydresta@hotmail.com

Staffan Tegebäck
staffan@tegeback.se

"Landets" bästa kort

Med Agrolkortet får du en mängd bondeförnuftiga förmåner. Bland annat tankar du upp till 60 öre billigare hos Circle K/Truckdiesel, OKQ8, Preem, Tanka och vissa Såifa stationer. Agrolkortet är framtaget av Lantmännen Finans för alla som verkar inom de gröna näringarna*.

Läs mer och ansök på agrolkortet.se/bf

*Företag som har jord, skog, trädgård eller landsbygdens miljö som grundläggande resurser.

Joel Svenssons Vaxfabrik

www.joelvax.se | 0431-430055 | info@joelvax.se

700 GRAM

153A

153AM

153J

153JM

154A

154AM

500 GRAM

152M

152G/1

152S/1

152R

152T

152N

För mer information om priser och flera sorters burkar besök vår hemsida
www.joelvax.se

SJÄLVVÄNDANDE

PRIS

136MLH4	Honungsslunga, 4-r Lågnormal	17 520 kr
134MH4	Honungsslunga, 4-r Dadant	18 720 kr

TAPPMASKIN

144G

QR-kod - skanna mig
med din telefon för
att se en video!

- » Noggrannhet + - 1%.
- » Inställbar mellan 30 gram till 45 kg
- » Strömförsörjning 230V / 200W

PRIS

144G	Tappmaskin	19 120 kr